

Форма № Н-9.02

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
Кафедра Фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
_____ **Баранова В.Г.**

«___» _____ 201__ року

Дипломна робота
за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістр
з теми:
«РОЛЬ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ У ФОРМУВАННІ
ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ»

Виконав: студентка 6 курсу, гр. М-6

Спеціальності 8.03050801 Фінанси і кредит

Радулова Вероніка Василівна

Науковій керівник: проф. Хомутенко В.П.

Рецензент: Мотигін Д.В.

ОДЕСА – 2015

АНОТАЦІЯ

на дипломну роботу Радулової Вероніки Василівни

з теми:

«Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходної частини місцевих бюджетів»

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня

магістра за магістерською програмою

«Державні та муніципальні фінанси»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2015 рік

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

Магістерська робота полягає у теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій щодо шляхів реформування системи місцевого оподаткування в сучасних умовах розвитку.

Об'єктом магістерського дослідження є система місцевого оподаткування.

Предметом дослідження є фінансові відносини між платниками податків і фіскальними органами місцевого рівня з приводу формування доходної частини місцевих бюджетів за рахунок місцевих податків і зборів.

В магістерській роботі використані методи фундаментального аналізу (перший розділ), методи дослідження фактів, явищ і реалій існуючої практики (другий розділ), метод постановки цілей і рекомендації щодо їх досягнення (третій розділ).

Проаналізувавши дану роботу, можна зробити висновок, що діюча на сьогодні в Україні система місцевих податків і зборів потребує постійного удосконалення.

Ключові слова: місцеві податки і збори, органи місцевого самоврядування, податкові надходження, місцеві бюджети.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ	6
1.1. Історичний розвиток місцевого оподаткування.....	6
1.2. Проблема формування доходної бази місцевих бюджетів.....	15
1.3. Нормативно-правове забезпечення функціонування системи місцевого оподаткування.....	26
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ СТАНУ НАДХОДЖЕННЯ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ В УКРАЇНІ	41
2.1. Оцінювання ролі місцевих податків і зборів у виконанні доходної частини місцевих бюджетів.....	41
2.2. Моніторинг надходжень місцевих податків та зборів до бюджету міста Одеси.....	55
2.3. Оцінювання впливу чинників на надходження місцевих податків і зборів до місцевих бюджетів.....	65
РОЗДІЛ III. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ	75
3.1. Зарубіжний досвід місцевого оподаткування та можливість його застосування в Україні.....	75
3.2. Напрями удосконалення місцевого оподаткування в Україні.....	85
ВИСНОВКИ	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	99

ВСТУП

В сучасних умовах розбудови власної податково-бюджетної системи в Україні актуальною є проблема фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування. Місцеві бюджети, є одним із найважливіших ланок фінансової системи України. Дохідна база місцевих бюджетів, є наявність суттєвих проблем внаслідок недосконалості законодавства у сфері місцевого оподаткування є характерними для місцевих фінансів України. Українську економіку в подальшому на шляху до ринкових методів господарювання неможливо уявити без удосконалення податкової діяльності держави і без дослідження. Місцеві податки і збори, є складовою частиною податкової системи України, повинна оцінюватися як джерело доходів місцевих бюджетів самостійно.

Актуальність магістерської роботи полягає в тому, що місцеві бюджети в останні роки відчують нестачу фінансових ресурсів для виконання своїх функцій та обов'язків. Звідси виникає потреба більш глибокого дослідження питання нарощування місцевих податків і зборів, удосконалення системи їх справляння потребує вивчення та опрацювання. Найважливішим напрямом дослідження повинні бути шляхи розв'язання фінансових проблем місцевих органів влади через надання цим органам стабільно закріплених дохідних джерел, реформування всієї системи фінансового забезпечення та розширення сфери місцевого оподаткування.

Місцевих податків і зборів в економічній літературі та їх правовому регулюванню приділялась увага в різні періоди науковцями-дослідниками. Проблема визначення ролі місцевих податків і зборів і формування місцевих бюджетів приділяють такі вітчизняні науковці: В. Андрущенко, О.Василик, О. Кириленко, А.Крисоватий, В. Павлов, В. Суторміна, Л.Тарангул, В. Федосов, С. Юрій, Н.М. Ткаченко, В.І. Кравченко, М.П. Кучерявенко, І.О. Луніна, О.О. Сунцова та ін. Ці науковці особливу увагу відводили ролі місцевого оподаткування у фінансовому забезпеченні повноважень органів місцевого самоврядування, а також механізму їх справляння. Адже існування ефективного механізму стягнення

місцевих податків та зборів є важливим інструментом зміцнення та упорядкування всієї фінансової системи України.

За ці останні роки виявилось багато недоліків, які зумовлені невирішеністю як суто теоритичних проблем, так і невизначеністю багатьох технічних процедур - механізму обчислення, пріоритетів у наданні пільг, планування місцевих податків та зборів. Перед вченими стоїть основна задача створити таку модель місцевого оподаткування, яка б забезпечила стабільну фінансову базу місцевого самоврядування, основу яких повинні складати місцеві податки та збори.

Мета і завдання магістерського дослідження. Основна мета роботи є проаналізувати існуючі види доходів місцевих бюджетів, розглянути недоліки сучасної системи функціонування місцевих бюджетів та розробка конкретних пропозицій щодо його вдосконалення, а також реформування системи місцевого оподаткування в сучасних умовах розвитку.

Об'єктом магістерського дослідження є система місцевого оподаткування.

Предметом дослідження є відносини між платниками податків і фіскальними органами місцевого рівня за рахунок місцевих податків і зборів формувати доходну частину місцевих бюджетів.

Інформаційною базою дослідження є Податковий Кодекс України, законодавчі, нормативні акти України та практичні матеріали Департаменту фінансів Одеської обласної державної адміністрації.

У роботі розглянуто такі теоретичні та практичні *завдання*:

- розглянути історичний розвиток місцевих податків та зборів;
- розкрити напрями зміцнення доходної бази місцевих бюджетів;
- виявити проблеми місцевого оподаткування в Україні;
- значення місцевих податків і зборів проаналізувати у формуванні доходної частини місцевих бюджетів в Україні та вплив місцевих податків і зборів на податковий потенціал м.Одеси;
- прогнозування надходжень від місцевих податків і зборів до місцевих бюджетів України;
- висвітлити зарубіжний досвід у вирішенні проблем місцевих податків та

зборів;

➤ визначити шляхи удосконалення системи справляння місцевих податків і зборів;

Методами дослідження є метод наукового пізнання, комплексний підхід до вивчення теоретичних аспектів формування місцевих податків і зборів, у роботі використовувались методи аналогії, статистичні прийоми, графічно-табличний, метод аналізу, синтезу, історичний, метод узагальнення. В процесі магістерського дослідження використані методи фундаментального аналізу (перший розділ), методи дослідження фактів, явищ і реалій існуючої практики (другий розділ), метод постановки цілей і рекомендації щодо їх досягнення (третій розділ).

Обсяг і структура роботи. Визначено у структурі роботи відповідно до мети, завдань та дослідження, яка складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (80), містить таблиць (14) і (22) рисунків. У першому розділі висвітлено теоретичні основи місцевих податків та зборів. В другому – надходження місцевих податків та зборів до місцевого бюджету України та бюджету м.Одеси. В третьому розділі розглянуто шляхи удосконалення місцевого оподаткування в Україні.

Основний текст магістерського дослідження викладено на 105 сторінках.

ВИСНОВКИ

Інститут місцевого оподаткування в Україні перебуває на початковій стадії розвитку. Це і є основною причиною того, що частка місцевих податків і зборів у доходах місцевих органів влади є незначною. Оподаткування є цілісна система, тривалої еволюції від розрізнених, неупорядкованих форм до забезпечення їх сумісності, узгодженості, відповідності одна одній і системі в цілому.

Місцеве оподаткування почала інтенсивно розвиватися з середини ХІХ ст. В Україні ж історія запровадження місцевих податків починається ще від часів Київської Русі, а процес становлення місцевих податків і зборів як інституту місцевих фінансів розпочався лише після 1990 р. із здобуттям Україною незалежності. До певного часу в Україні не було чіткої законодавчої визначеності місцевих податків і зборів. Так до 01.01. 2011 р. в Україні перелік місцевих податків і зборів визначався Законом України «Про систему оподаткування» у редакції від 18 лютого 1997 р. за №77/97-ВР , а порядок їх справляння – Декретом Кабінету Міністрів України «Про місцеві податки і збори» від 20 травня 1993 р. за № 56-93, а також низкою інших нормативно-правових документів.

Слідчим етапом для системи місцевого оподаткування стало прийняття 2 грудня 2010 року Податкового кодексу України, який вступив в силу з 1 січня 2011 року і корінним чином змінив існуючий механізм адміністрування, ставки, види, терміни сплати місцевих податків і зборів.

Податковий кодекс України, а також Бюджетний кодекс України є найважливішими документами у сфері формування системи місцевого самоврядування. Але, більшою юридичною силою у цій сфері володіють Європейська Хартія про місцеве самоврядування та Конституція України. Також вплив на місцеве оподаткування та доходи місцевих бюджетів мають такі органи, як Кабінет Міністрів України, Міністерства податків та зборів, місцевих органів самоврядування.

Місцеві податки та збори є обов'язковим платежем, суми яких згідно із законодавством України встановлюються органом місцевого самоврядування на

території відповідної адміністративно-територіальної одиниці та які зараховуються до її місцевого бюджету.

У Податковому кодексу України статті 10 визначений перелік місцевих податків та зборів. До місцевих податків відносяться такі, як: податок на майно та єдиний податок. До місцевих зборів відносяться збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір.

Формування дохідної частини місцевих бюджетів України залишаються також слабка фінансова база та значна залежність від офіційних трансфертів, що надаються з Державного бюджету України, внаслідок чого, знижується зацікавленість місцевої влади у додатковому залученні коштів від справляння місцевих податків та зборів.

Розвинені країни місцевих податків та зборів займають від 30% до 70% у структурі надходжень.

До інших найбільш гострих проблем варто також віднести втрати регіонами з високим рівнем соціально-економічного розвитку стимулів до нарощування власної податкової бази; існування багатьох істотних протиріч в нормативно-законодавчій базі, що регулює формування і використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів; нестабільність доходної бази; другорядність місцевих податків і зборів у порівнянні із загальнодержавними; недостатнє фінансування з державного бюджету; наявність місцевих податків, витрати на адміністрування яких перевищують надходження; невеликий перелік місцевих податків і зборів в порівнянні з іншими країнами; низька конкурентоспроможність регіонів України на зовнішніх ринках; незначна фіскальна роль місцевих податків і зборів і, як наслідок, низька їх питома вага в доходах місцевих бюджетів та інші.

Якщо розглядати структуру місцевих податків і зборів у розрізі кожного платежу, то варто відмітити, що найвагомим серед них є єдиний податок, який на сьогодні став реальним доходом місцевих податків і зборів. Адже, зважаючи на постійну тенденцію переходу платників на спрощену систему, а також істотні макроекономічні зміни й інфляційні процеси в Україні, є підстави для збільшення верхньої межі ставки даного податку.

Перспективами збільшення надходжень від таких місцевих зборів як збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності, збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір, можна зазначити, що вони не здатні в повній мірі наповнювати місцевий бюджет. Адже, проаналізувавши суб'єктів сплати даних зборів, ми бачимо, що їх склад є вибіркоким, що в свою чергу досить негативно впливає на величину надходжень від цих податків та зборів.

Виходом з даної ситуації є приділення більшої уваги податку на нерухоме майно, оскільки даний вид податку можна встановити майже для всіх, як юридичних так і фізичних осіб, адже сьогодні це цілком добре функціонує в податковому законодавстві більшості розвинених країн світу. В той час як механізм сплати цього податку на території України потребує змін і суттєвого вдосконалення.

Таким чином, проведення масового оцінювання об'єктів нерухомості в Україні неможливо здійснити в короткий проміжок часу, і процес затягується на невизначений строк. Якщо ж оцінювати нерухомість за допомогою оціночних фірм, то постає питання щодо достовірності їхніх результатів. Здійснювати оцінювання нерухомості повинні державні установи, що мають відповідні на це повноваження, але на сьогодні, на жаль, вони відсутні, тому це питання потребує подальшого розгляду.

Для підвищення доходів місцевих бюджетів за рахунок власних джерел, можна запропонувати наступні напрямки вдосконалення системи місцевого оподаткування:

- ✓ спираючись на аналіз структури податкового потенціалу, чинників, що впливають на його формування, а також на вимоги й можливості чинного податкового законодавства, можна назвати головні шляхи збільшення податкової бази міста:
- ✓ оздоровлення економіки підприємств - платників податків, стабілізація їхнього фінансового стану, особливо це стосується тих підприємств, які сьогодні працюють збитково;
- ✓ підвищення результативності використовуваних механізмів стимулювального впливу на підвищення ефективності господарювання, що сприяє розширенню

податкової бази. Оптимальне співвідношення стимулювальної й фіскальної функцій податків у межах повноважень органів місцевої влади ;

- ✓ створення умов для розвитку й зміцнення малого бізнесу;
- ✓ ефективне використання можливостей чинного податкового законодавства з метою максимального розширення податкової бази на основі систематичного й усебічного аналізу удосконалення механізму дії загальнодержавних і місцевих податків;
- ✓ виховання високої культури платників податків, формування позитивного ставлення суспільства до сплати податків як до конституційного обов'язку кожного громадянина;
- ✓ поліпшення системи адміністрування податків, у тому числі за рахунок удосконалення роботи фіскальних органів.

Аналізуючи все вище сказане, можна зробити висновок, що за правильного механізму функціонування місцевих податків та зборів, вони можуть стати досить значним джерелом наповнення місцевого бюджету, як це є в провідних країнах світу. Місцеві податки та збори повинні стати основою самостійності місцевих бюджетів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрейченко О. Нові підходи до формування дохідної бази місцевих бюджетів / О. Андрейченко // Економіст - 2014. - № 11. - С. 38-40.
2. Андрущенко В.Л., Данілов О.Д. Податкова система зарубіжних країн. Навчальний посібник – К.: Комп'ютер прес. 2012 - С. 300.
3. Бартчук Ю.А. «Шляхи реформування системи місцевого оподаткування в Україні» / Ю.А. Бартчук // Актуальні проблеми державного управління в системі соціального та економічного розвитку українського суспільства. Збірник наукових праць. – 2013. – №1(4). – С. 82.
4. Белкіна Є. О. «Проблеми і перспективи розвитку оподаткування в Україні». / Є. О. Белкіна// Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. – 2013. – № 5. – С. 205-206.
5. Білецька Г. М., Кармаліта М. В. Куц М. О. «Гармонізація податкового законодавства: українські реалії : монографія». – К.: Алерта, 2012. – С.122.
6. Бондаренко Д. П. «Місцеві податки та збори у контексті Податкового кодексу України: теоретико-порівняльний аспект» / Д. П. Бондаренко. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://elkniga.info>.
7. Бондорчук Т.Г. Зарубіжний досвід оподаткування та можливості його застосування в Україні //Збірник наукових праць Національного університету державної Фіскальної служби України. №1. С. 55-66, 2014.
8. Боронос В.Г. «Проблеми фінансового забезпечення розвитку місцевих бюджетів» / В.Г. Боронос, Н.В. Остріщенко// Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. О.Ф. Балацького/ За заг. ред. О.В. Прокопенко, 2013. – Т. 2. – С. 35–37.
9. Борох Н.М. «Шляхи вдосконалення механізму поповнення дохідної частини місцевих бюджетів України в кризовий період економіки» / Н. Борох// Бізнес-інформ. – 2013. – №6. – С. 55–56.

- 10.** Буряченко А. Є., Палій М. П. Удосконалення фінансового механізму місцевих бюджетів / А. Є. Буряченко, М. П. Палій // Фінанси України. – 2014. – № 8. – С.13-18.
- 11.** Бюджетна система : підруч. / за наук. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К. : Центр учбов. літератури ; Тернопіль : Екон. думка, 2012. – С.71.
- 12.** Бюджетний кодекс України: редакція від 11. 08. 2015 р. - [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
- 13.** Бюджетний моніторинг: аналіз виконання бюджету за 2014 рік. Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.ibser.org.ua.
- 14.** Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за січень-червень 2014 року. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua/ukr.pdf>.
- 15.** Васютинська Л.А., Черноус М. В. «Місцеві бюджети України: проблеми та напрями реформування» / Л.А. Васютинська, М. В. Черноус // Збірник тез наукових робіт учасників науково-практичної конференції «Стратегія реформування» Фінансової системи України. 21-22 квітня 2014р. – С. 120.
- 16.** Василик О. Д., «Податкова система України: Навчальний посібник. – К.: ВАТ «Поліграфкнига». – 2013.
- 17.** Войтович Т.Б. «Основні проблеми формування доходів місцевих бюджетів в Україні». - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
- 18.** Волохова І.С. «Місцеві фінанси та перспективи поглиблення фінансової децентралізації в Україні». - [Монографія] / І.С. Волохова. – Одеса: Атлант, 2014. – С.354.
- 19.** Волохова М.П. «Сучасний стан та напрями вдосконалення справляння місцевих податків і зборів України» / М.П. Волохова // Економічні інновації. – Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України. – Збірник наукових праць, вип.55, 2014. – С.352.
- 20.** Гапанюк М. А. Місцеві фінанси: Навч.-метод. Посібник для самост. Вивч. Дисц. / М. А. Гапанюк, В. П.Яцюта , А. Є. Буряченко, А. А. Славкова. – К.: КНЕУ, 2009. – 184с. ISBN 966-574-361-9.

- 21.** Гнип І. П. «Перспективи розвитку системи місцевих податків і зборів в Україні» / І. П. Гнип. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libfor.com>
- 22.** Грищук А.М. «Управління змінами у процесі реформування податкової системи України». / Грищук А.М., Дубинецька П.П. //Вісник Національного університету «Львівська політехніка». - 2014. -№769. - С. 351.
- 23.** Даценко Г.В., Шафієва С.Г. «Податкове регулювання економічних процесів в Україні». - [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.rusnauka.com/2014/htm.
- 24.** Декрет Кабінету Міністрів України «Про місцеві податки і збори» від 20.05.1993 № 56-93. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/56-93>.
- 25.** Деркач М.І. «Фіскальна децентралізація як фактор забезпечення сталого розвитку України». / М.І. Деркач // Фінанси України. – Вип. 2 – 2012. – С.56-63.
- 26.** Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» №10, 2014. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua>.
- 27.** Європейська хартія місцевого самоврядування, ратифікована Законом України № 52/97-ВР від 15.07. 1997 року. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://realtymagazine.com.ua>.
- 28.** Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
- 29.** Закон України «Про систему оподаткування» у редакції від 18 лютого 1997 р. за №77/97-ВР. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/77/97-вр>.
- 30.** Заякова М.С. «Проблеми формування надходжень до місцевих бюджетів / М.С. Заякова. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com/2014.doc.htm>.
- 31.** «Звіт департаменту економічного розвитку Одеської міської ради про результати діяльності за 2015 рік». - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://omr.gov.ua/ru/58086>.

32. Ільяшенко В. А. «Бюджетне фінансування органів місцевого самоврядування України» / В. А. Ільяшенко // Держава та регіони. Серія: Державне управління. – 2013. – № 4. – С. 117-118.

33. Казюк Я.М. «Сучасний стан і шляхи вдосконалення механізмів надходжень місцевих податків і зборів» / Я.М. Казюк// Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Х.: Вид-во Хар РІ НАДУ«Магістр», 2012. – Вип. 3 (38) – С.48.

34. Каспрук А.Ю. «Доходи місцевих бюджетів: проблеми забезпечення та резерви збільшення» / А. Ю. Каспрук // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. - 2012. - Вип. 9(2). - С. 66.

35. Катасонова О. М. «Актуальні проблеми формування доходної бази місцевих бюджетів» / О. М. Катасонова // Економічний простір. – 2011. –№ 12. - С. 114.

36. Квасницька, Р. С. «Місцеві бюджети в економічній системі держави» / Р. С. Квасницька, А.В. Ординська // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки, №4/2013. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://intkonf.org/kandidatk-vasnitska-rs-ordinska-av>.

37. Конституція України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. (зі змінами та доповненнями). - [Електронний ресурс] - Режим доступу: www.rada.gov.ua.

38. Крайник О. «Сучасний стан та перспективи удосконалення системи оподаткування в Україні». / О. Крайник, Н. Процак // Збірник наукових праць / Ефективність державного управління. – 2013. – Вип. 36 – С.129.

39. Кучабський О., Гончаренко М. «Розвиток системи місцевого оподаткування в Україні». - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kbuara.kharkov.ua.pdf.

40. Кушнірчук Ю. М. «Еволюційний шлях розвитку податкової системи України». / Ю. М. Кушнірчук// Львівський ДУВС. – 2012. – С. 249-253.

41. Макогон В. «Методологічні аспекти формування доходів місцевих бюджетів» / Макогон В. - 19.04.2013. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://archive.nbu.gov.ua>.

42. Мартинюк І.В. «Критерії побудови податкової політики, спрямовані на стійкий еколого-економічний розвиток країни». / І.В. Мартинюк // Економічний простір: Збірник наукових праць. - №70. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2014. – С. 284 – 287.

43. Марчук Л. «Напрями вдосконалення здійснення видатків місцевих бюджетів» / Людмила Марчук. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/2013/napryamy-vdoskonalennya-zmistsevyh-byudzhetiv>.

44. Наджафов І. «Финансовая независимость местных органов власти Украины» / И. Наджафов // Зб. наук. пр.: Економ. простір. – 2012. – №67. – С. 179-187.

45. Ніколаєва О. М. «Місцеві фінанси: навч. Посібник» / О. М. Ніколаєва, А. С. Маглаперідзе – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – С. 245-246.

46. Ніколаєва О.М «Місцеві податки і збори в світлі прийняття Податкового кодексу України». - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://archive.nbu.gov.ua>.

47. Національний інститут стратегічних досліджень про Президентів України. <http://www.niss.gov.ua>.

48. Офіційна інтернет - сторінка Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.dkrp.gov.ua>.

49. Офіційна інтернет - сторінка Міністерства доходів і зборів України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://minrd.gov.ua>.

50. Офіційний веб-портал Одеської міської влади. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.odessa.ua>.

51. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://sta-sumy.gov.ua>.

52. Офіційний сайт державного комітету статистики України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: ukrstat.gov.ua.

53. Офіційний сайт Державної казначейської служби України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>.

- 54.** Офіційний сайт Міністерства фінансів України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://minfin.com.ua>.
- 55.** Павлюк К. В. «Формування доходів місцевих бюджетів» // Фінанси України. - 2012. - № 4. - С. 24- 37.
- 56.** Павлюк К. В. «Оцінка стану міжбюджетних відносин в Україні» / К. В. Павлюк, О. Б. Федорчук // Наука й економіка. – 2013. – № 2(30). – С. 62-64.
- 57.** Податковий кодекс України (із змінами, внесеними згідно із законом № 767-VII від 20.09.2015 р.). – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
- 58.** «Пояснювальна записка до бюджету міста Одеси на 2014, 2015 рік» - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lit.govuadocs.com.ua/docs/index.html>.
- 59.** Проект «Популярна економіка: ціна держави». - (№24) 1 вересня 2014 року. - Бюджетний літопис: 2 квартал 2015 року. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.case-ukraine.com.ua/wp-content/uploads/2015>.
- 60.** Прядко В. В. «Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів та шляхи їх розв'язання». // Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії. Збірник наукових праць № 1 (18), 2012 р. – С.6-12.
- 61.** Рейтинговий звіт «Регіони та міста. Місто Одеса. Дата. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukra.com.ua.
- 62.** Реформування системи сплати податків та зборів з урахуванням міжнародного досвіду: зб. наук. праць за матер. наук.-практ. круглого столу, 5 жовтня 2012 року. – К.: Алерта, 2012. – С.161.
- 63.** Рішення Одеської міської ради «Про виконання бюджету міста Одеси на відповідний рік». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.odessa.ua>.
- 64.** Семенова К.О., Сидоренко О.О. «Проблеми та перспективи формування місцевих бюджетів в Україні». - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com/NMIW>.
- 65.** Сенюк Г. «Світовий досвід формування доходів місцевих бюджетів» / Г. Сенюк // Акт. проблеми держ. управл., педагог та психол. – 2013. – №2(5). – С. 143-148.

- 66.** Скиба Л. «Доходи місцевих бюджетів у забезпеченні повноважень органів місцевого самоврядування» / Л. Скиба // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – 2014. - № 17. - С. 128-133.
- 67.** Соловей М. М. «Перспективи вдосконалення системи місцевого оподаткування в Україні» / М. М. Соловей, Ю. В. Ходирєва. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.taxation.lg.ua>.
- 68.** «Стан та перспективи бюджетного забезпечення територіальних громад у 2013-2014 роках». - Засідання фінансистів міст України Асоціації міст України. - [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.auc.org.ua/sites>.
- 69.** Статистичний щорічник України за 2013 рік. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://library.oseu.edu.ua>.
- 70.** Стефанчук Р. «Зарубіжний досвід формування та функціонування місцевих бюджетів» / Р. Стефанчук, О. Музика-Стефанчук // Проблеми правознавства та правоохорн. д-ті. – 2013. – №1. – С. 132-135.
- 71.** Сукрушева Г.О. «Місцеві бюджети як основна ланка місцевих фінансів України» / Г.О. Сукрушева// Комунальне господарство міст. Серія «Економічні науки». – 2014. – №2. – С. 220.
- 72.** Терлецький А.І. «Механізм вдосконалення формування доходів місцевих бюджетів». - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>.
- 73.** Тимченко Л.Д. «Особливості формування податкових систем у країнах Центральної та Східної Європи» / Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2014. – №2 (41). – С. 230-236.
- 74.** Ткаченко В.В. «Міжнародна практика оподаткування». / В. В. Ткаченко// Сталий розвиток економіки: всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2012. - № 6. – С. 296-297.
- 75.** Тулай О. І. «Зарубіжний досвід функціонування місцевих бюджетів та можливість його імплементації у вітчизняну практику». / О.І.Тулай. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.crimea.edu.pdf>.
- 76.** Хілобок Ю. А. Шляхи зміцнення дохідної частини місцевих бюджетів // Фінанси України. – 2013. № 7 –С.84-85.

77. Хімченко С.М. «Джерела збільшення доходів місцевих бюджетів» / С.М. Хімченко. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sevntu.com.ua>.

78. Хмеленко І.В. «Напрямки вдосконалення механізму поповнення Державного та місцевого бюджетів у сфері податкової політики України» / І.В. Хмеленко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2012. – № 16 (205). – С. 71.

79. Шаталов С.Д., «Податкова реформа, як важливий чинник економічного зростання» / С.Д. Шаталов // Фінанси. – 2011р. - С. 123.

80. Швець В.Я. «Нагальні проблеми місцевих бюджетів та шляхи їх подолання: погляд практика». // Регіональна економіка. - 2014. - № 3. - С. 192-195.